

Rozhovor s paní Marií Milošovou

knihovnice v Dolním Němčí

tazatel: Věra Jandová, skupina média

- **Obecné informace:**

Věk: 60

Bydliště: Dolní Němčí

Zaměstnání: plný úvazek v knihovně v Dolním Němčí

Stav: Vdaná, dvě děti,

Syn: pracuje a bydlí v Brně, doktorát z VUT , do Dolněmčí se stále vrací

Dcera: Bydlí v Dolněmčí, vystudovaná Sociální pedagogika ve Zlíně, vedoucí

Dolněmčánu

- S respondentkou jsme se sešly 27.4.2015 v knihovně v Dolním Němčí, kde je zaměstnána jako knihovnice. Rozhovor trval více než dvě hodiny, částečně ale proto, že v průběhu hovoru chodili čtenáři vracet nebo půjčovat knížky (více v textu). Tazatelka po telefonu zněla, že má z rozhovoru trošku obavy, proto jsem zvolila variantu, že jsem se nejdříve soustředila obecně na knihovnu a poté se zaměřila přímo na její osobu. Tazatelka je poměrně sdílná, ale rozvážná paní klidné, neuspěchané povahy, měla tendence mi nosit knihy na ukázkou nebo odbíhat od tématu, občas bylo těžké korigovat směr hovoru. Do hovoru zaznamenávám také krátké rozhovory, které jsme vedly se dvěma čtenáři – panem Chovancem a paní Bukvicovou, protože mi přišly jejich výpovědi zajímavé. Z jejich rozhovorů jsem také cítila, že má tazatelka tendenci přizpůsobovat se názorům ostatních, že není natolik průbojná povaha. Oba výše zmíněné bych doporučila jako možné respondenty, dále paní Milošová zmínila dceru pana starosty, Petru Hajdůchovou, která je pravděpodobně také aktivní osoba.
Dále jsem si všimla, že snad všichni čtenáři, kteří do knihovny přišli, zmínili, že teď už nemají na čtení čas, protože je hezky a budou pracovat na zahradě. (Jedna ze čtenářek: „Kvůli jaru teď nemám čas na jiné věci než na zahrádku.“).
Samotný rozhovor probíhal klidně, respondentka odpovídala poměrně široce a často na něco jiného, než jsem se tázala. Také mě v průběhu ale upozornila, že chce skončit, až bude mít pauzu, proto jsem se uzpůsobovala tomuto. Po část rozhovoru byl ve vedlejší místnosti přítomen pan manžel, poté odešel. Na začátku hovoru jsme prolomily ledy tím, že jsem si všimla, že má hrneček na kávu s nápisem 'Normální je pomáhat', na což jsem upozornila a respondentka se mi rozvykládala, kde jej získala.
- Respondentka na konci hovoru projevila zájem o zaslání výsledků výzkumu na: osobní email: milosovamarie@seznam.cz

ROZHOVOR:

Bude v pořádku, když si vás budu nahrávat?

Jo, ale mluvím nářečím. *(smích)*

To je v pořádku. *(smích)*

Můžu se zeptat, kolik je vám let?

60, no už mám důchod skoro.

Co to znamená? Že jste v důchodu a zároveň tady pracujete?

No teďka jsem jako v březnu v důchodu a teďka ještě tady má jako být revize, tak to nechci na někoho jakoby hodit. Ale chtěla bych už, protože ty starosti jako o tu maminku a tak..takže..*(váhá, již po telefonu sdělovala, že má starosti s péčí o maminku)*. Jako ještě do konce roku bych to klidně zvládla. Ale asi kvůli té mamince..to vidím, že to spěje spíš..jako tak..abych se jí ještě trochu věnovala. Jako můj je s ní doma, ale co oni si budou vykládat. Jako ona fyzicky je na tom špatně, ale psychicky jí to myslí. Ona má 88 letos. Ona říká, kdyby mě jela ty nohy tak jak ta pusa...no...*(mlčí, nechce o tom dál mluvit)*.

A máte nějaké děti?

Mám dvě, syna a dceru.

A co dělají?

No tak syn pracuje Brně a jako tam i bydlí. On má vystudované to VUT, jako doktorát. Ale pořád se sem vrací, no *(smích)*. A dcera byla ve Zlíně, ale už je tu. *(více dále v textu)*

Já dále přejdu k samotné knihovně. Vzpomenete si, kdy byla knihovna otevřena? *(otevírám téma)*

No *(váhá)* to bych taky ráda věděla *(smích)*. Prováděli jsme, nebo já jsem prováděla, protože historii bysme měli dávat i na web, takže jsem byla v archivu i v Hradišti a moc jsem se toho nedopátrala. Jen víme, že v roce 1919 se dostaly nějaké finanční prostředky na tu knihovnu. Ale co s nimi teda udělali, to teda nevím. Protože já nejsem z dolního Němčí původně, takže trošku jsem se ptala mojího muže a trošku jsme se dobádali, že po té válce tady byli knihovníci učitelé, no.

(přerušeni, přichází pan Chovanec)

Pan Chovanec: Paní Milošová, před panem Milošem, nastoupeným, vám tady uděluji pochvalu za toho Matějčička.

Paní Milošová: Jo?

Pan Ch.: Supr!

Paní Milošová: Tak to su ráda.

Pan Miloš: No nazdar, tys tu ještě chyběl! Co Matějček?

P.CH.: Matějček, ne Matějček! To je psycholog náš a je bezvadnej!

Paní M.: A co byste chtěl?

Pan Ch.: Nechám to na vás.

Pan M.: No to si užívej, ona už bude končit, paní máma naša. V současné době už je prduška.

Pan Ch.: No sakraš.

Paní M.: No někdy se musí skončit-

Pan Ch.: Máte náhradu? (*ukazuje na mě*)

Paní M.: Nenene, to je až z Brna, asi by nechtěla dojíždět.

Pan Ch.: Vy jste Brňáčka?

Já: Nene, nejsem Brňáčka. Pocházím z Vysočiny, ale v Brně studuji, takže..

Pan Ch.: Jsme tam byli před třema týdnama na Carmen, holka zehnalá lístky. A dojeli jsme tam asi o půl paté a o šesti to bylo, tak jsme se byli podívat na Náměstí Svobody. Ale to Brno je normální dědina! Tam bylo tolik lidí, v nedělu po půl šestej, jako v Dolněmčí. Fakt nikdo! V Praze tam se to valí! Pět hodin večer, normálně to Brno, střed Brna!

Paní M.: No buď jsou vyjetí, nebo staří sedí u televize a mladí sedí u počítače.

Pan Ch.: Jsem si říkal, je to možné? (*udiveně*). A žena se šla podívat do Jakuba, jako do kostela no a v kostele šest lidí! (*rozhořčeně*) Aj tak prostě nikde nikdo. Ale já vím, že to není vaša vina! (*smích, dále přechází k výběru knížek*)

Přichází další čtenářka.

Paní M.: Oni mi vždycky dávají takové, že jim musím vybrat! (*po chvíli*) Stačí vám to?

Čt.: Ano, bohatě! teď už je léto, tak už bohatě!

Paní M.: Já vždycky říkám, jak je špatné počasí, všichni chodí, vždycky si naberú knížek, ale jak začne léto..

Vracíme se k hovoru

Jak dlouho tady pracujete?

Od roku 2004? Tak to je jedenáctý rok.

A jak jste se dostala k té práci?

No knihovnice šla do důchodu..Ee do důchodu, už jsem to řekla (*smích*)..na mateřskou teda. Tak byl konkurz a brali jenom Dolněmčanky, protože hlásila se i z Hluku nebo z Uherského Brodu, ale pan starosta aby zaměstnal lidi, tak bere vždycky Dolněmčany. Takže tak, vybrali mě.

A jaká je náplň této práce?

Všechno..Takže nové knížky se musí zpracovat ještě, než přijdou, staré knížky se zase musí jako vyřadit, potom co..já si takhle z rychlosti..no je to moc práce. Musí se aktualizovat i v počítači, dělají se i besedy, hlavně pro děti, aby se děti přilákaly do knihoven. A co ještě jsem dělala (*přemýšlí*) ..ještě jsem se čtyřikrát za rok zúčastnila, byl projekt pana Valenty z Uherského Hradiště, takže jsem si vypracovala projekt na dětský koutek, takže jsem pořídila nejdřív televizi a ten přehrávač, pak jsem pořídila ty vaky (*ukazuje*), jeden rok jsem pořídila za to, dvacet tisíc jsem dostala každý rok, pak jsem pořídila do toho dětského koutku regály, pak tyto stolky (*ukazuje*), tyto židličky a pak dětské hry.

A to byl nějaký projekt na nalákání těch dětí?

No jako bylo to pro ty děti, protože nějaký ten dětský koutek tu nebyl.

A co vás baví nejvíc na téhle práci?

Všecko. (*smích*) Všecko mě baví tady, dělala jsem i Noc s Andersenem jsem dělala každý rok. A teďka abych přilákala ty děti, tak dělám to pasování, jako knížku pro prvňáčka.

Pasování prvňáčků myslíte?

Ano, ano. Dělala jsem to i pro druháky, protože se to nestihlo v té první třídě při týdnu knihoven jako pro ty druháčky, aby nebyli ošizení

Přichází další čtenářka, která jde vrátit knížku se slovy 'není čas ji teď číst'.

Mě baví lidi. Mám ráda lidi, takže tak asi.

A knížky?

Knížky mám ráda, ale já jich moc nepřečtu. Jak to bývá, pod svícnem tma! Ale sestra tady jezdí z Bánova a vždycky si vezme velikou tašku, ona je veliký čtenář od děcka. Nevím, kdy to čte, jestli v noci nebo..

A jak často tu jste?

Tři dny, měla jsem to pondělí, úterý a čtvrtek, tak jak to měla bývalá knihovnice, ale pan starosta řekl, že protože v pátek jezdí ti studenti a chtějí knížky, tak tady budu v pátek odpoledne.

A máte pocit, že je to pravda? Že ti studenti si přijdou v pátek pro knížky?

Tak studenti si přijdou pro knížky, to je pravda, ale kdyžtak pošlou rodiče, nebo..Ale chodili, chodili, vždycky mi psali třeba z Olomouce a přišli.

A jak vnímáte pozici knihovny? Vnímáte to jako výhodu, že sídlíte tady na úřadě nebo spíš jako nevýhodu?

Je to výhoda, ale zase je to nevýhoda pro ty děti. Jakože škola je až tam nahoře, daleko a je to u silnice, takže pro ty děti to není až tak moc fajn. Třeba ve Stráni, ta je taky veliká, tady je 3022 letos obyvatel, ve Stráni je jich 4400 obyvatel, protože to je jako spojené Strání, Květná, měli to také zvlášť, na zámečku, teďka to mají nad školou a mají tam takovou spojovací chodbu, takže děcka tam chodí aji o přestávce, takže mají výhodu. Takže tak.

A ty výhody vidíte v čem?

Zase lidi když chodí na poštu, tady je pošta dolů a já mám výhodu tu, že nemusím běhat někam daleko na Obecní úřad, ale mám to tady, vyběhnu schody, když chcu něco vyřídit a mám to. Tady toto je taky jako výhoda veliká. A knihovny by měly být jako bezbariérové a tady tato je jako.

A to je dané ze zákona? Bezbariérové knihovny?

Nene, to není dané ze zákona, určitě ne. Ale jakože se snaží právě na to tlačit ty knihovny. My jsme podřízené, patříme pod Obecní úřad. Dřív do toho roku 2002 patřily knihovny pod Knihovnu Bedřicha Beneše Buchlovana v Hradišti nebo pod okres, pod stát, já nevím, jak to bylo, ale teďka patříme pod obec, takže my jsme zaměstnanci, ale jezdíme na porady do té knihovny Hradišťské (*dále debata, kde se knihovna v Hradišti nachází*).

Já jsem se ještě dívala na facebookových stránkách, že jsou poměrně často aktualizované. Kdo je má na starost?

Jako já. Jako syn mě založil facebookové stránky, ale já nejsu takový mladý člověk, který jako víc do kde kdy by měl jako udělat, takže já vždycky to jako zkouším, pokus omyl, takže takto. No a on se z facebooku odhlásil úplně, on tam není, on to nepotřebuje prej. Tak jsem tam já a dcera tam zůstala.

Právě na těch stránkách je uvedena spousta akcí, které knihovna pořádá. Které podle vás byly ty nejdůležitější za poslední rok?

Právě že bývá ta Noc s Andersenem a jsou besedy pro školy různé. A třeba jsem měla tam, co jsem měla ještě před koncem roku 2014 se spisovatelkou z Uherského Brodu Alenkou Bartošíkovou, tamhle má ty svoje knížky (*podává mi je*). Třeba tady ta O lopenickém Dráčkovi, to je velice hezká knížečka. A děti, druháčci, paní učitelka si to vypůjčila tu knížku a podle jedné té povídky si zahráli divadlo a přišli to předvést, tak mě prosila ta paní učitelka, abych se na tu Alenku Bartošíkovou, ale ona už nechce, zdravotní důvody a tak. Ale takže jsem ju přemluvila, takže sem přijela na to a velice se jí to líbilo. Tak to byla taková vydařená akce. Pozvali si rodiče, příbuzné všechny, dědečky, babičky a co všechno se dalo. No a ještě jsem sehnala ty knížky z knihkupectví, aby kdo si to bude chtít koupit, aby si to koupil a ona mu to podepsala.

A nějaké další akce?

Jako to už jsou různé pro škole, potom březen měsíc. Teda nejdřív to byl měsíc internetu.

Vážně?

No původně ano, pak to byl měsíc knihy. A pak to bývá týden knihoven a tak.

A všechny ty akce organizujete vy sama?

No tak já jsem využívala svoje děti, když chodily tady do školy do Hradiště, tak to mě pomáhali třeba při tom pasování. A tak různě. No a ještě co dělám, tak to mně dal také pan starosta za úkol, všechny ty spolky aby mě posílaly do Zpravodaje, jako tady se vydává ten Zpravodaj, nevím, jestli ho mám tady zrovna na stole. *(jde pro zpravodaj)*

Je takový hezky barevný.

No jen jako ty kraje. *(úvodní a zadní stranu myslí)*

No tak to jsem jako dostalo za úkol, jako shromážďovat to, někdy opravit ty hrubky. Jako to člověka strašně zaměstná.

Takže vy děláte ten zpravodaj?

Ne, já ho nedělám, já jenom jako ty spolky shromážďuju a pak to předávám tady je LK Print, pan Kadlček *(výroba reklamních materiálů, potisk)* a on to dává dohromady. Nahoře paní Salátová, pracovnice úřadu, ta dělá ty různé reklamy a tak, to má na starosti.

A do toho teda píšou hlavně ti občané?

No jako občané, taky, ale spíš ti různí představitelé těch spolků různých.

A třeba takhle za knihovnu dáváte tam nějaké články o těch akcích?

Bohužel ano... *(smích)*...*(listuje časopisem)* Tady je tabulka, tady hraje *(nezmiňuje jméno)*. Jo a ještě taky Tetičkám tady přepisuju, to vede taková starší paní, vždycky přijde a řekne 'přepiš nám to', takže jí to ještě vždycky přepisuju. Já říkám, že já už půjdu do důchodu ale.

A tady jsem dala *(ukazuje ve Zpravodaji na fotky)* od té Alenky Bartoškové děti sehrály divadlo a to je ta spisovatelka no.

A ty hosty vybíráte jak? Máte nějaké pravidelné hosty?

Já se snažím, ještě tady byla letos spisovatelka taky z Uherského Brodu, to je bývalá kantorka a oni si mě nabízejí vždycky. Jako já mám vždycky ten mail, to ani nestačím promazávat. Ani číst to nestačím všechno jako. No tak se nabízela do mateřské školky, tak paní ředitelka že pošle děti z mateřské školky a tak ona o té knížce a tak.

Takže chápu správně, že se sami nabízí, že by rádi přijeli a něco tady odprezentovali?

No někdy se nabízí, ale Alenku Bartošíkovou tu jsem musela sama sem dostat. Jako ta už tady byla několikrát. Já se s ní znám, takže..a ještě jsem ju nabídla tady jako dcera starosty dělala práci, závěrečnou, jako studovala ve Zlíně na vysoké fotografii. No a chtěla zpracovat knížku jako *(odchází pro knížku a zároveň hovoří)*, že by chtěla zpracovat nějakého současně žijícího autora. No a já jí říkám 'jako Petro, současně žijící autor, český, to je teda jediné paní Alenka Bartošíková'. Tož ta jí to neodmítla nakonec, takže Petra ještě nakonec vypracovala takovou knížku podle Kde modrý plamínek hoří *(knížka)* a ona to jakoby nafotografovala potom *(podává mi knihu plnou fotografií)*. Jenomže lidi šetrní, Dolněmčané, třístářicet korun, to je pro ně moc! *(smích)* Oni si koupí radši něco jiného.

Je to moc hezké.

Je to krásně udělané, opravdu s tím měla práci. Myslím kamarádky sehnala jako víly. Ona mě právě že jako v Uherském Brodě, tam je Café, to je taková kavárnička a tam se dělají různé besedy a tam měla vlastně tu knížku a hovořila o tom, jak tu knížku dělala jako. Že musela čekat na ty světla, na měsíček, no je to fakt moc hezká knížka.

No třeba si ještě na něco vzpomenu no *(hovoří pravděpodobně o akcích od knihovny)*.

V pořádku, uvidíme v průběhu hovoru.

Dobře *(usmívá se)* Tak co teda dál?

A co třeba čtenáři? Máte nějaký přehled, kolik lidí si chodí půjčovat knížky?

No jsou čtenáři a jsou návštěvníci. Čtenář je, který je zaregistrovaný jako na začátku jak když roku, to je jak kdy ti čtenáři. Právě že takto - čtenářů by bylo víc, kdyby každý čtenář měl svoji kartičku. Asi tak. Jenomže oni třeba maminky chodí jak kdyby na děti, aby nemusely tolik zaplatit a tak. Ale já to nebudu jako jich nutit.

A kolik těch neoficiálních čtenářů tady může být?

No tak těch oficiálních je tak 300, ale kdyby ti neoficiální, tak by to mohlo být víc jak dvojnásobek no.

(přerušeni - zvoní telefon, paní knihovnice ho jde vzít)

A co si tak nejčastěji půjčují? Jaký druh té literatury? Já jsem si všimla, že jim i vy hodně pomáháte s výběrem..

Co si půjčují? *(přemýšlí)* ...no všechno asi. Jsou čtenáři, třeba tu mám čtenářku, ona pracuje ve škole jako sekretářka, ta čte jenom české knížky. A to už čeká, až něco vyjde, tak už se jí snažím jako kupovat nebo tak. Potom jsou čtenáři, kteří čtou třeba knížky, které jsou z lékařského prostředí, protože to jsou ti starší lidi, kteří se setkali s doktorama v nemocnici a někdo čte všechno, někdo jen takový ten lehký žánr, někdo jen historické.

Takže žádný žánr nějak nevyčnívá, je to vždycky o člověku..

Ne, ne..děti čtou dětské, tady mám právě ještě, se zúčastňujeme toho projektu Česká knihovna. To víte, co je?

Nevím.

No Moravská zemská knihovna má takový projekt, že od těch vydavatelů každý rok dostáváme knížky a každý rok je to jinak, takže teď jsme vybírali knížky za šest tisíc a co jsem si objednala třeba Encyklopedii knihy (*vyndává velkou encyklopedii*), protože to je zadarmo všechno. A já toho využívám jako stoprocentně. Takže se to snažím fakt využívat. Takových projektů.

To je dobře. A co se věkové kategorie týče, jsou tady lidé, kteří chodí více?

No já si myslím, že nejvíc času co mají, tak jsou důchodci, no. Tito lidé mají čas. Potom sem chodí studenti, kteří mají maturovat, tak někdo chodí od prvního ročníku, ale někdo to honí až ve čtvrtém nebo ve třetím, takže ti studenti..Když nemám knížku tady, tak si ji můžu půjčit z okolí jako z celého okresu. Využívám Nivnici, protože můj syn chodí s dcerou současné knihovnice, takže on mi to tam vždycky doveze nebo odveze.

A odebíráte jako knihovna i nějaké noviny nebo časopisy?

Časopisů hromadu, noviny, ano. (*vážně*)..Máme Slovácké noviny, Dobrý den s Kurýrem, měli jsme i Mladá fronta Dnes, i když to vlastně pořád je. A byly Hospodářské noviny a ty jsme jako to no. No a pak časopisy, časopisů je tam hromada, že se můžete podívat, co tam je. A některé jsou i z remitendy, což jsou časopisy, které jdou vlastně o dva měsíce pozdě. Že se dostávají z těch stánků nebo tak něco, že je vracejí ty neprodané a nějaká společnost je pak rozesílá po knihovnách a je to se slevou.

Je vám můžu ukázat taky (*odchází, já s ní*).

A vy jste zmiňovala, že jste přestali brát ty Hospodářky, proč?

Protože to nikdo nečetl (*úsměv*).

Tady je Betyňka, Svět koupelen, Svět kuchyní, Pěkné bydlení, toto jsou ty remitendy, takže potom pro děti Dívka, Bravo, Popcorn, ABC, Čtyřlístky, potom tady jsou regionální, Bílé Karpaty, Malovaný kraj, to vydává jako Břeclav, to je spíš takový folklorní časopis. Toto jsou různé z těch regionů jako (*ukazuje na jednotlivé časopisy*). Pak Extra PC no a co tady ještě je..Tady jsou ty noviny.

A půjčují si je lidé hodně?

Já myslím, že jo, že paní učitelko (*obrací se na čtenářku, která sedí poblíž - později zjištěno, že se jedná o paní Marii Bukvicovou*). Paní učitelka sem chodí číst.

Paní B.: Nebudu si všechno tahat domů, když si potřebuju vybrat jenom článek. *(usmívá se)*

Paní M.: No šak ty nejnovější, třeba tu Živou historii, to mě ona navrhla, ať to koupím. Jako lidi si řeknou, co potřebují.

Paní B.: Tak ono je nejdůležitější aby ten sortiment těch různých problematik byl co největší. Ale ještě tu chybí.

Paní M.: Ano, určitě tu chybí. Teď jsem objednala zase ten Automobil, to chtěl jeden pán, říkal, že mu to tu taky chybí, tak to jsem taky objednala.

Paní B.: Mně tu chybí docela Reflex *(nicméně později se dobereme k tomu, že myslí Respekt)*.

Protože to je tak kontroverzní časopis, že si myslím, že by skutečně v knihovně měl být. Tam je spousta článků, se kterými člověk vůbec nemusí souhlasit, ale právě to, že jsou takové složitější, tak to každého přivede k přemýšlení. A je to spíš takový chlapský časopis.

Paní M.: Aha, no tak tady chodí málo chlapů.

Paní B.: Tak já vím, že tu chodí málo chlapů, ale já říkám, že to je spíš jako tím pojetím... Já vždycky, když jsem v Brodě, tam nad schodama je taková malá netradiční kavárnička a je tam plno knížek, plno časopisů, DVDčka a berou tam právě opravdu netradiční časopisy.

Paní M.: Ano, však jestli, že je to kavárnička, tak určitě.. nemůže brát Burdu a tak.

Paní B.: Nene, on právě s ohledem na to, jaké tam má zákazníky. Má tam právě ten Reflex, má tam Mladou frontu Dnes, i když teď co je to ten Babišův časopis, nebo spíš noviny, tak mám k tomu veliké výhrady..*(přemýšlí)*..Jak to začne nějaký takový *(povzdech)*, kterému patří všechno, ovládat, no tak co..Všecky ty články začnou být jiné, takové..jak když člověk hladí kočku aby vrněla. A tak on tam má právě i ten Reflex a já občas, i když si ten článek přečtu, tak jsem i rozčilená, protože s tím nesouhlasím, ale v tom je právě ten vtíp.

Já: Ještě Respekt je výborný.

Paní B.: Však říkám.

Já: Respekt nebo Reflex tedy?

Paní B.: No Respekt.

Paní B. mění téma: A to tady máte náhradnici paní Milošová?

Paní M.: Nene *(dále vysvětluji sama, dostávám se k tomu, že jsme Dolní Němci vybrali z důvodu, že se jedná o velmi živou, aktivní vesnici, na což navazujeme v dalším tématu.)*

Paní B.: No to musí mít určitě množství, ani moc ani málo. To záleží na lidech.

Paní M.: Taky na Obecním úřadě, na těch spolcích.

Paní B.: A také na jakém je to místě, když máte nějaké to městečko nebo dědinu poblíž města, tak lidé se táhnou za akcemi do toho města a tam v těch vesnicích se toho děje vždycky míň.

Paní M.: Ale není to tak vždycky, jako třeba co vím, jako co jsou ty vesnice malé, že tam ti lidi se třeba scházejí v té knihovně, že mají hodně akcí.

Paní B.: Ale to já netvrdím, ale takové ty kulturní akce. Třeba tady je soubor Lidových písní a tanců. Ale myslím kolem Brodu tam je jich ta Olšava začne stahovat i ty lidi z okolí a tak jsem to myslela.

Paní M.: No tak můj syn chodí do Brodu do Olšavy a chodí i sem.

Paní B.: No ale já když jsem chodila do Dvořáka deset let tak vím, že ve Dvořáku bylo jakýsi grunt Broďanů, ale že nás tam dojíždějících bylo moc.

Paní M.: Tady jde ještě o to, že jak to teďka vidím v tom Dolněmčanu, že ti mladí jako, ten nábor, že to je jako, prostě je tam určitá generace a teďka by potřebovali omladit, ale oni ty děcka na to jako nemůžou sehnat. Třeba se na to někdo dá, pak začne chodit s klukem a nechá toho. Jestliže on

není folklorista, tak toho nechá.

Paní B.: Tak on ten folklor, ať už to člověk vezme z jakékoli strany chce..Dolněmčí nikdy nebyla folklorní dědina, já si nepamatuju jako děcko, že by tu byl nějaký folklorní soubor.

Paní M.: No oni mají teď oslavovat nějakých 30, 40 let.

Paní B.: No a před těmi třiceti lety, když mě bylo podstatně míň a byla jsem holka, tak tu nebylo skutečně nic.

Paní M.: No je to možné no.

Paní B.: To až teď mě připadá, že jak začali ty důchodkyně a ti důchodci zpívat.

Paní M.: No ale víte, jak jsem je přemlouvala? Já jsem jim říkala - všude jsou zpívající tady tyto Tetičky a vy umíte zpívat a vy nezpíváte? Tak oni o tom. No možná o tom uvažovali už dávno no, nevím.

Paní B.: No ale potřebovali by odbornější vedení. *(smích)* Jako sůl.

Paní M.: Áno, určitě, jenomže kdo jako. Přihlaste se! *(smích)*

Paní B.: Ne, já ne.

Paní M.: Neumíte zpívat?

Paní B.: Ale jo, umím, já jsem chodila deset roků do Dvořáka. Ale ne, ne, právě proto vím, jak je to strašně složité. Nás vedl opravdu odborník na slovo vzatý, co my jsme si tam vytrpěli. Díky němu jsem se naučila poslouchat i ty chyby. Já jich nemůžu poslouchat, to je samá chyba. Teda říkám to před váma a tady před slečnou, které je po tom nic.

Paní M.: To není Dvořák prostě, to jsou Tetičky.

Paní B.: No právě, ale tam některé řvou, aby je bylo slyšet. Intenzivně by se měly srovnat ty hlasy.

Paní M.: Ale já můžu říct, že jako mužský sbor, co tady zpívá, zpívá lepší.

Paní B.: Ano, to určitě.

(Paní Bukvicová odchází se slovy, že teď nemá moc čas, jak je pěkně, vracíme se zpět ke stolu.)

Tak já se zeptám dál - vy jste zmiňovala, že žijete přímo tady, v Dolněmčí.

Ano

A kde přesně tady bydlíte? Někde na okraji nebo v centru?

Nenene, u školy.

To je ten horní okraj, jak jste zmiňovala, že?

Ano, ale je to pořád centrum, tož není to tady jako centrum, ale je to kousek výš, do kopca.

A žijete tu celý život?

Ne, já jsem se tu přivdala. Vdala jsem se v osmdesátém pátém, ve třiceti letech, což nelituju *(smích)*.

Tak dnes už je to normální, tenkrát to možná tak nebylo.

No, tenkrát to bylo pozdě (*smích*). Tak to říkali, že kdo se do dvaceti nevdá, tak už se nevdá (*smích*). A myslím jsme se nastěhovali v osmdesátém osmém.

A kde jste bydlela předtím?

No v Bánově, kousek odsud.

A máte nějaká místa v Dolněmčí, kam pravidelně chodíte?

Tak různě (*přemýšlí*). Jo, my chodíme se sousedama si posedět a tak. Na různé akce, co jsou pořádané jako tak, třeba chodím, když jsou nějaké akce. Teďka tady byla Dolněmčanská Notička pro děti, což měla moje dcera jako děti, které jsou v Dolněmčanku, tak udělali soutěž těch malých dětí ve zpěvu. Tak tam jsme byli na takové folklorní akci a třeba šedesátníci a takové akce. Ještě do restaurace sem tam, to ani moc ne, ale já mám teďka problém, že musím třeba tu maminku a že su taková uvázaná. Že mám ještě ty starosti. Ale tak..jako snažíme se.

A jak řešíte nákupy? Já jsem si všimla, že tady máte tu COOP jednotu. Ale třeba nějaké větší - jezdíte někam?

Určitě.

A kam jezdíte?

Kam jezdím, různě, do Hradiště, do Brodu, do Starého Města, do Zlína třeba.

A obstaráváte si to sama?

Já mám řidičák, ale nejzdím (*smích*).

To chápu. (*smích*)

Ale chce to jezdit. Já mám řidičák od osmdesátého roku, ale jelikož jsme neměli auto, tak jsem nejzdila. Manžela jsem přihlásila, donutila jsem ho, takže potom jsme si koupili auto a jezdí on a děti, obě dvě.

Takže jezdíte s manželem?

Spíš s dcerou nejradši jezdím, protože mi do toho nekecá nikdo, do těch nákupů (*smích*). Že to tak musím říct. Opravdu, je to pravda. Jako s žensků se lepší..můj když jede se mnou 'já jdu ven' a čeká venku. A ona jako poradí, všechno a my jsme v poklidu, nikam nespěcháme, užiju si to.

A za kulturou taky jezdíte někam ven?

No nestíhám, teďka. No třeba jsme jezdili, když ona chodila ještě do školy do Hradiště. Tak jsme jezdili do Slováckého divadla. Tak příležitostně, že. Mojeho jsem tam jednou vzala a museli jsme z divadla odejít. Někteří chlapi sú hrozní. Nevím, jak to máte doma, ale..*(smích a dále nerozvádí)*.

A když se potřebujete dozvědět o Dolním Němčí něco, jak se o tom dozvídáte?

No jestli jste se dívala na stránkách Dolního Němčí, tam jsou všechny aktuality, které tam dává paní Salátová. Ta to shromažďuje a je tam i hlášení. Protože oni něco vyhlásili a ti lidi už nevěděli, co a chodili se na druhý den ptát, my už jsme taky nevěděli že, tak proto to tam je. Jako jsou to pěkné stránky, musím říct. Akorát velká chyba, já jsem usilovala o to, abych měla svoje vlastní stránky, pan starosta né, tak jsme museli aspoň opravit, aby ty odkazy tam byly (*myslí proklikávací odkazy*). Ale nebyly tam, ještě je na tom hodně co dělat, ale necháme to další knihovnici (*smích*).

A kdo spravuje ty stránky Dolněmčí?

V Brodě někdo, brodská firma.

Já se ještě vrátím k tomu Zpravodaji - čtete ho sama? Líbí se vám, nebo byste tam ještě něco přidala?

Já si myslím, že mně se líbí jako docela. Protože jsem viděla zpravodajů dost už tady z okolí, líbí se mně. Třeba je tam Bánovský zpravodaj, ale to dělá myslím jeden člověk nebo tak. Máme tady Brodský, Nivnický, ten je taky pěkný. Jako docela jo, že se tak lidi doví, co se tady vlastně děje. A je zdarma a roznáší se dům o domu, takže každá domácnost má svůj zpravodaj. To je dobré.

Takže i to je takový zdroj informací.

Ano, ano.

A ještě nějaký zdroj? Zmiňovala jste ten rozhlas. Jak často hlásí?

No tak téměř každý den, kromě teda bylo hlášení sobota, neděle, že si lidé nechávali vyhlásit blahopřání, ale to zrušili, jako přes víkend. A kdyžtak zahrají i ve všední den. Ale za poplatek to vyhlásí všechno, tady toto.

Takže ve chvíli, kdy si chce někdo nechat vyhlásit nějakou akci, tak je to za nějaký poplatek.

No kromě třeba Obecního úřadu. Jakože já když si chci třeba nechat vyhlásit, že mám zavřeno, tak to mám zdarma. Takže já myslím, že ty spolky asi. Já nevím, jestli platí věci. Jestli ty spolky musí platit. Ale když si někdo soukromě, jako ti prodejci nechávají, tak určitě je to za poplatek.

A nějaký další zdroj, napadá vás? Z čeho čerpáte?

Já z čeho čerpám, převážně z toho internetu. Tam dělám ještě nástěnky a na Jednotě jsou ty Spolky. A jsou tam třeba i ty vítání, potom tam má Tělovýchovná jednota, zahrádkáři, myslivci myslím a takové ty spolky. Folklor jako. To jsou ty vývěsky no.

(přerušeni, někdo přichází vrátit knížky)

A vy osobně média doma používáte? Televizi, rádio?

Televizi, rádio máme taky (*smích*), internet, všechno.

A jak často používáte třeba tu televizi? Zapnete si večer? To asi každý, že..

No jako (*váhá*) nechcu jako být jako ta, ale u nás jede televize celý den. Kvůli mojemu muži, to je televizní divák vyloženě.

A pan manžel už je v důchodu?

On je v důchodě no. No on třeba jsem ho přinutila vařit, konečně, tak se naučil vařit v důchodu, protože já přece nebudu vařit den dopředu a jako ještě do práce. No takže. Ale on je televizní divák vyloženě. To je. Maminka má taky televizi jako, ve svojí místnosti, ale to je člověk, který si pustí enom svůj program, jako přes den se velice nedívá, jako AZ Kvíz, Cestománia a nebo Růžová zahrada ještě, to je jediný seriál, ale jinak se nedívá.

A vy máte nějaký svůj oblíbený pořad?

Já, já mám taky ráda tady ty Cestománia, AZ Kvízy a tady tyto. A nějaký film dobrý, ale nesmí tam být červené plátno (*smích*). Nesmí to být moc drastické. Noo, romantické! (*smích*) A to tady máme Slováky, a na Doma, tož tady bývají v sobotu romantické. Ale zase máme jednu televizu nahoře, tak můj muž se dívá na fotbal a já musím na romantiku k babičce.

Takže máte dvě televize v domácnosti?

Ano, ano. Já myslím, že to stačí. A žádné programy navíc, jako ty sporty a tak, to vůbec nekupuju. Protože to už vůbec by se nevypínala televiza. On třeba odejde, můj muž, někam a on to nevypíná. A já vždycky jdu a vypínám to.

A rádio posloucháte?

Rádio málo, málo. Protože nám tam právě že nejde třeba rádio Brno, ale my chytíme Slováky. A tam jede pořad, jak se to jmenuje, oni hrají dost jako ty cizí písničky..no to chytíme nejlíp, takže málo. A když jsem chtěla, jakože tady byl minulý týden pořad na Český Rozhlas Brno, jakože oni měli pořad o Dolním Němčí, že vždycky vyberou nějakou dědinu, o které to udělají, tak jsem si to musela dát přes internet.

A doma máte počítač?

Doma máme počítače, měli jsme dost počítačů, ale ono to zastará že, takže dceři se teď pokazil nějak teďka a ona teď chodí k synovi. A tablet máme taky.

A chytrý telefon používáte?

Co to je chytrý telefon?

To je takový ten dotykový, ale funkce má už skoro jako počítač.

No takhle, můj muž má dotykový, syn má dotykový, dcera má dotykový, ale já mám ten starý, takový ten otevírací. Ten starý, ale mě vyhovuje. A maminka má taky, ale ona to nepotřebuje nějak.

A vy sama Facebook používáte? Nebo jenom za knihovnu?

Mám svůj osobní. To bylo dřív než ta knihovna.

A Twitter, Instagram?

To nevím, co je. (*Vysvětluji*). To já nepotřebuju. (*doplňuje*).

A jak často používáte ten Facebook?

Enom příležitostně. Třeba tady někdy prokliknu, když potřebuju třeba dceři něco sdělit, takže se podívám, jestli tam je. A když tam je, tak jí ještě nadám, že tam je (*smích*). Ne tak jako velice málo ho používám.

A jak to máte s novinami? Čtete je?

No, málo. Třeba tady v knihovně prolistuju, když je trocha toho času. A doma občas máme tu Mladou frontu nebo tak. I Blesk občas.

Zeptám se teď ještě z jiného soudku. Do kostela, chodíte?

Do kostela chodím příležitostně, když jsou pohřby, svatby a tak.

A na mše?

Já ne.

Máte tady mši každou neděli?

Ano. Ale já teda nechodím, no ale můj muž chodil do kostela, teďka taky nechodí. Ale Dolní Němčí je vyloženě křesťanská obec, jako nábožensky založená. Takže tady lidi chodí skoro všechny do kostela, kromě mě. Ne, nechodí víc lidí, ale ..takže tak.

A jak to máte s volbami, chodíte volit?

Určitě.

Chodíte pravidelně? Byla jste pokaždé?

Ano.

A sama jste někdy kandidovala?

Já ne. Můj muž ano, já ne.

A za koho manžel kandidoval?

Myslím tenkrát ho oslovila ta Lidová strana. Oni ho akorát oslovili, tak teda kandidoval, tak se dostal. Myslím, že byli v radě tenkrát tady.

A chodíte někdy i na zasedání zastupitelstva?

Já ne, kolegyně chodí.

A nevzpomenete si, co se řešilo na zastupitelstvu? Neříkala, kolegyně?

Tam se řeší jako obyčejně (*přemýšlí*)..ted'ka před těma volbama se tam ty strany nové prezentovaly, řeší se tam určitě ty, že Obecní úřad oznamuje, co se třeba bude stavět a tak, že to je ted'ka propojené cyklostezkama a tak, do Nivnice, na Hluk. Snažili jsme se tlačit na pana starostu, aby..(*zvoní telefon*)..pardon.

No takže na pana starostu, jako ty cyklostezky, protože to je dost důležité, protože tady je dost hrozná silnice, tak klopená, tak do příkopy..a náš pan starosta je takový člověk, který využívá všechny projekty. A snaží se to vždycky do toho, jako..takový aktivní, on je myslím už páté volební období.

To je právě zajímavé, že už tu máte pana starostu tak dlouho..

No, právě. Však ted'ka právě že na posledy už to bylo v ohrožení, protože tu proti němu byli takové, třeba ta strana Dolněmčané, kteří se chtějí prosadit a nic nedělají, ale před těma volbama šli uklízet takový lesíky tady, tak to šli uklízet a už to zase neuklízí.

A povedlo se jim nějakým způsobem prosadit?

No, neprosadili, pan starosta vyhrál úplně. Jako mysleli jsme, že to nějak rozbijou, ale nepodařilo se jim to. Protože asi ti lidi mají takový zdravý rozum, protože vidí, že ten starosta, že mu jde o tu dědinu, že se snaží.

Takže chápu správně, že myslíte, že té straně Dolněmčané šlo jenom o to dostat se nějakým způsobem nahoru a profitovat z toho?

No, ano. To nevím, co jako mysleli, ale chtěli se..no jako asi byli proti tomu starostovi, takže tak asi jako. No tak jako já si myslím, že ti lidi jako vidí, že pan starosta se snaží jako budovat, všechny ty spolky a všechno tady toto.

A vy jste zmínila u těch cyklostezek, že jste se to snažili nějakým způsobem panu starostovi navrhnout..

(*přeruší mě*)..nene (*směje se*), jako ne navrhnout. Já myslím, že jako poslouchá lidi, ale že samotného ho to napadlo. Že když byla ta možnost, tak první se budovala ta Hlučská, ale mně šlo o cyklostezku, abych mohla do Bánova, takže tu Nivnickou. Takže ta Nivnická šla hlavně ode mě, to ano. Že se tam potřebuji dostat.

A proč se tam potřebujete dostat?

No protože v Bánově mám ty svoje kořeny, pocházím odsud.

A když se vrátím k té politice, napadá vás nějaký nejvýraznější politický participant, nebo někdo, kdo se o tu politiku tady nejvíc zajímá?

O politiku? (*přemýšlí*) Já myslím, že jako ani ne. Jako že by politik, vyloženě. Já myslím, že ne, že

každý tak všeho trochu. Ne, ne. Jako taková vůdčí osobnost, to ne.

A vy sama, zajímáte se i o národní politiku?

O tu se teda vůbec nezajímám. Mně stačí, když vidím ty poslance, jak tam spí, takže..Ne my tam máme ze Suché Loze toho Gazdíka, to je dva kilometry od Bánova a já mám bráchu v Suché Lozi, takže znám pana Gazdíka, toho Petra, takže když se člověk chce něco dozvědět, tak tak. On je původně učitel. Někdy žvaní teda (*smích*), ale tož on se snaží jako. Ale jinak jako že bych si sedla ke zprávám, jako že bych to sledovala, když přijdu dom, večer. To ani nestíhám velice. Něco jo, něco ne. Jako že bych si sedla a sledovala zprávy, to ne.

A bavíte se třeba i s přáteli o té politice? Na té komunální úrovni?

Vůbec. Vůbec to neřešíme.

Já se vrátím tedy ještě k tomu dění na vesnici. Vy jste mi do telefonu řikala, že nejste členkou žádného ze spolků?

Ne, ani jsem nebyla tady nikdy.

A chtěl někdo, abyste byla někde členkou?

Ne, já si myslím, že..nepamatuju se.

A který z těch spolků je takový nejvýraznější, myslíte?

Oni jsou každý, tak jako, si myslím (*přemýšlí*) takoví rovnocenní docela. Jakože by byl nějaký výrazný spolek tady. Jsou tady ty folklorní spolky, jako jsou ty Tetičky, ti muži, co zpívají, to jsou ti Dolněmčané, potom Národopisný krúžek Dolněmčan a ten Dolněmčánek malý. Potom jsou tady hasiči, zahrádkáři, tenisté, jako stolní tenisté, rybáři tady nejsou. Co tady ještě je (*přemýšlí*) myslivci, ti jsou také. Tělovýchovná jednota. A šachy, to je pod tou Tělovýchovnou jednotou.

To je i pro ty děti dobré, že mají hodně možností k aktivitě.

Právě že je tady základní škola a ZUŠ jako. Jo a ještě založili jako učitel z té ZUŠky, jako s mojí synem, cimbálovou muziku, jako Šáteček, ale bohužel je tam jen jedna Dolněmčanka, jinak jako..tady chodí do školy totiž děcka jako z Boršice, Slavkova a z Horněmčí, potom na ten druhý stupeň, takže je tam nejvíc těch Boršičanů. Takže se snaží jako aspoň. Tady cimbálovka nikdy nebyla, tady byla dechovka. Jakože jeden pán založil tu dětskou dechovku, ale on už zemřel.

Takže syn založil Šáteček a dcera je vedoucí Dolněmčanku? To máte šikovné děti.

No (*smích*). No byli tetina Ježková, jako Marie Ježková, to ona začala s tím Dolněmčánkem.

Takže ona je taky zakladatelka?

No ona jim začala pomáhat, jako, oni už mají přes sedmdesát roků, ale oni to dělali jen na té rovině Dolního Němčí, ale moje dcera se snažila, že je oslovili třeba až z Fryštátu u Zlína, že jestli by

mohli přijet jako na nějaký festival. Ale to už bylo takové náročné. Nebo že jeli zpívat do Horněmčí a tak no.

Zmiňovala jste, že dcera bydlí také tady.

Ano, no. Vlastně ona dělala sociální pedagogiku ve Zlíně a taky práci měla taky, dělala ten folklor tady. Ve Strážnici ji oslovila jedna, jako když se dělají Strážnické slavnosti, tak ji oslovila ta paní, jestli by s nima chtěla spolupracovat nebo tak nebo něco. Takže snaží se, ale už jsem říkala, aby si založila taky vlastní rodinu. No je aktivní až moc. Ale už říká, že už to přestane dělat, že to omezí. Že přestane dělat velký kroužek, jako tančit a bude se věnovat jako těm malým. Že jí to baví, aji s těma maminkama. Že jí ty maminky pomohly velice, opravdu.

Jako s tím kroužek myslíte?

S tú..ona dělala první rok teďka tu Notičku. Měla tam myslím kolem padesáti.

To je v rámci Dolněmčánku?

No v rámci Dolněmčánku, ale přizvala tam různě, tak jako třeba z Horněmčí a tak. Dělal to poprvé, tak..ale měli to opravdu pěkné.

A chápu správně, že to bylo nějaké představení?

No byla to soutěž zpěváků malých. No snaží se. Chtějí jet s tím Národopisným krúžkem do Srbska, protože tady je vdaná Srbka. Oni byli i tady na představení a bylo to moc hezké. Oni jsou ale štíhlí všeci, oni snad ani nejí (*smích*). To jsem hleděla, že tam v tom Srbsku je to vlastně o padesát roků zpátky, když se to vezme podle našeho. Ale oni jsou strašně pracovití, ty lidi, to je něco úžasného. A tady už se nám nechce jako moc. Fakt. Takže tam chtějí jet.

Takže ještě něco? (*paní knihovnici začíná pauza, byla jsem upozorněna, že musí odejít domů*)

Tak ať to tedy nějak ukončíme - je například něco, na co jste v Dolním Němčí pyšná? Ve srovnání s Bánovem třeba?

No Bánov jako byl v určitém období hezčí nebo tak jako, ale podle těch, kdo se dostal do čela té vesnice, podle těch politických stran, že zapomínaly na tu dědinu. Takže v Dolněmčí to funguje. Starosta je inženýr stavební, takže se snaží přes ty stavby, ale snaží se i přes to ostatní. Eště je tady jako u fary, tam mají holky založený svůj pěvecký, jmenuje se to myslím Schola, tak tam taky zpívají holky. A co začali dělat jako ti farníci, začali i plesy dělat, takže se to snaží dostat i na nějakou úroveň.

O tom farním plese se točila myslím i nějaká reportáž, viděla jsem ji v Televizi Slovákco.

Jo... a ještě tady je teda, ještě musím zmínit, je tady Muzeum Na Mlýně, tam je taková stará pec, takže děcka z Krúžku dělali to pečení chleba, to bývá v červenci a potom dělali i vaření trnek tam a nejdřív to dělali ti mladí, ale Tetiny, jako ty zpěvačky, si to chtěli vzít, takže to bývá v září. A ještě tady bývají ty Slovákcké vína (*přemýšlí*) v Hradišti. To chodí jako z celé oblasti v těch krajích a tak

a každá vesnice se tam prezentuje. Takže tak asi.

A ještě co jsem jako nezmínila, tak je meziknihovní výpůjční služba a té mám teda hodně. Že jako vysokoškoláci přijdou a něco potřebují a já jim to seženu. Jako je toho tady strašně, straně moc. Jako toto je neukončená práce. Tady nikdy není všechno hotové. Tady by se mělo i obalovat a tak.

A to všechno děláte vy sama?

Tož ano, já su i uklízečka. No teď čekám, mají být hody, tak musím umýt okna. No (*počítá okna*) šest oken! Musím povysávat...a tady toto je vyřazené (*ukazuje na knihy*), to musím lidem nahodit a co nebude, to se hodí do kontejneru. A ještě potom se prodávají různé pohledy, hrníčky a tak.

A to stiháte v rámci těch tří dnů? Nebo máte tři dny otevřeno a jste tu celý týden?

Celý týden, jako 40 hodin. Já mám jeden úvazek. Tak to já vám dám pohledy.. (*ukončení rozhovoru*)